Bijdrage Voorjaarsnota 2014 – 2017, 30 mei 2013.

Voorzitter, *Het kun slechter.* Zo eindigde collega Gert Huijgen zijn bijdrage twee weken geleden bij de behandeling van jaarverslag en jaarrekening. Ik neem die uitspraak graag over als titel voor onze bijdrage over de laatste VJN in deze raadsperiode van het zittende college.

Een VJN met, zoals gebruikelijk, de blik gericht op de toekomst. Maar omdat het de laatste is, hebben we ook de neiging om terug te kijken. Want al duurt het nog even tot maart 2014: het is er sneller dan we denken. Tijd om de knopen te tellen, voorzichtig de balans op te maken. En: oordelen of Samen naar een nieuw Evenwicht, zoals het collegeakkoord in 2010 is genoemd, inderdaad de gewenste balans heeft gebracht.

Het voorlopige (want je weet maar nooit….) eindoordeel van de PvdA is positief. Samen naar een nieuw Evenwicht is opgesteld aan het begin van de economische en financiële crisis. Niemand van ons voelde op dat moment nog de pijn in de eigen portemonnee. De werkloosheid nam nauwelijks toe, de economie draaide nog, zij het op een zacht pitje. Het enige wat ons in 2010 echt bezighield was verbazing over de wereld van de banken en de bankiers die het financiële systeem van de westerse wereld aan de rand van de afgrond wisten te brengen. Verder maakten we ons vooral druk over de herrie van de vuvuzela's in de voetbalstadions van Zuid-Afrika.

Om een goed oordeel te kunnen vellen over dit college moeten we de vorige raadsperiode erbij pakken. Een periode waarin bijvoorbeeld de sociale en economische structuurvisies tot stand kwamen en ook een begin werd gemaakt met de uitvoering daarvan. Tal van investeringen werden in de steigers gezet en geen enkele raadsfractie stak een waarschuwende vinger op. Zelfs toen de financiële crisis aan het eind van die periode de kop opstak, was het credo van de gemeenteraad: doorgaan met investeren want dat is goed voor de werkgelegenheid. Het gehuil van een aantal fracties over de hoogte van de gemeentelijke schuld en het ogenschijnlijke potverteren van dit college, valt wat ons betreft dan ook in de categorie krokodillentranen. Niet dat de PvdA van mening is dat we ongebreideld door moeten gaan met investeringen. We

zijn realistisch genoeg om te constateren dat er grenzen zijn. Vorig jaar hebben we daar in onze bijdrage aan de Kaderbrief ook al op gewezen. Maar deze korte geschiedenisles maakt duidelijk dat dit College – ondanks pijnlijke bezuinigingen die we bijvoorbeeld vorig jaar hebben moeten aankondigen op het gebied van welzijn, cultuur en sport – het stokje van haar voorganger met verve heeft overgenomen. En om vervolgens tegen het eind van de rit een gemeente achter te laten die financieel en beleidsinhoudelijk in control is.

Het is verstandig van het college om in deze VJN uitgebreid strategische financiële koers uiteen te zetten. Helder wordt inzicht verschaft in het huishoudboekje van de gemeente waar het gaat om de grote getallen. De PvdA volgt het college in de twee voorstellen die worden gedaan: het bepalen van een ondergrens voor de solvabiliteit en een bovengrens voor de schuldpositie. De hierbij genoemde percentages zijn vanzelfsprekend arbitrair. Er valt altijd te plussen en te minnen maar wij verwachten dat met de voorgestelde percentages de toekomstige risico's, opgaven én ambities van de gemeente naar behoren kunnen worden tegemoet getreden.

Want ambities zijn er nog steeds. Ook al lijkt het er op dat we tegen de wind in moeten blijven roeien, als we stil blijven zitten weten we zeker dat we in het riet terechtkomen. We willen nog steeds een aantal grote fysieke projecten zoals het Bentinckspark, De Kaap en de Oranjebuurt in Hoogeveen en infrastructurele maatregelen in Pesse en Hollandscheveld realiseren. En dat is goed. Goed voor de stad en de dorpen, goed voor de inwoners, goed voor de werkgelegenheid en goed voor onze toekomst. Ambities zijn er ook in de vorm van harde noten die door het college gekraakt moeten worden waar het gaat om het realiseren en doorvoeren van eerder afgesproken bezuinigingen en hervormingen. We denken aan de hervormingen van cultuur en welzijn en aan de discussie over de kostendekkendheid van de sport. En niet in het laatst denken we aan de enorme extra taken en opgaven die in het kader van de decentralisaties op de gemeente afkomen. Voor zover wij het op basis van de informatie die met regelmaat door het college wordt verstrekt, kunnen beoordelen is het college hard aan het werk om de decentralisaties goed te laten landen in de organisatie. Vanaf 2015 wordt het serieus als de Participatiewet wordt ingevoerd en de Jeugdzorg en

een aantal AWBZ-taken naar de gemeente gaan. Het sociale domein gaat vanaf 2015 voor een belangrijk deel onze agenda én de begroting bepalen. De PvdA fractie is ondertussen zelf al gestart met een eigen sociale tournee langs tal van organisaties en instellingen die te maken krijgen met de decentralisaties. De input die we van hen krijgen nemen we mee in de aanloop naar maart volgend jaar. Rechtstreeks uit het veld, waar het barst van onzekerheden en vragen. Goed voorbereid zijn op 2015 is dan ook een helse klus voor het College maar zeker ook voor ons.

Cultuur, welzijn en sport. Ik heb ze nu al twee keer genoemd in mijn bijdrage en kan en wil er niet omheen. We zijn in afwachting van de wijze waarop het College de cultuur wil hervormen. Recent hebben we hier flink druk op gezet, lang zal dit niet meer duren. We zijn ook in afwachting van de hervorming van het welzijnswerk. Vorig jaar hebben we onze zorgen op dit vlak uitgesproken, hoeveel bezuinigingen kan de SWW nog verwerken en wat is het toekomstperspectief van deze instelling? Vorige week hebben we gesproken met de directie en ook van diens kant wordt bevestigd dat de economische crisis in volle omvang merkbaar is. Het aantal hulpvragen bij het AMW stijgt explosief: van ca. 700 in 2011, via ca. 900 in 2012 naar wellicht zo'n 1200 in 2013. De SWW ziet zich zelfs genoodzaakt tot het instellen van een wachtlijst. Rond de 50% van de hulpvragen heeft een financiële achtergrond. Uiterst zorgwekkend voorzitter.

En dan de sport. Ook de sportverenigingen, met name de voetbalverenigingen, roeren zich. Het college verdient onze complimenten voor de wijze waarop men in volledige transparantie naar elkaar toe met de voetbalclubs in gesprek is over de wijze waarop de lastenverzwaringen gestalte moeten krijgen. Diezelfde complimenten gaan overigens ook uit naar de voetbalverenigingen die we zelf recent gesproken hebben. Maar met complimenten alleen heb je nog geen oplossingen. En die zijn er nog niet. Ook de sportverenigingen voelen de crisis is ons duidelijk gemaakt. En ook de sport heeft last van een samenleving waarin het *ik* belangrijker is geworden dan het *wij* of het *ons*. Zaken om rekening mee te houden dus.

Wil de PvdA-fractie dan alles terugdraaien? Nee voorzitter, dat hoort u mij vandaag niet zeggen. We gaan ervan uit dat het College zorgvuldig

met de bezuinigingsopdracht aan het werk is en wachten de nadere uitwerking af. We constateren echter tegelijkertijd dat er tot op heden geen meerderheid in deze raad te vinden is om aan de inkomstenknop van de gemeente te draaien. Dat maakt dat we ach en wee kunnen roepen ten aanzien van de bezuinigingen op cultuur, welzijn en sport maar dat de gemaakte keuzes overeind blijven.

De rode draad in het collegeakkoord Samen naar een nieuw Evenwicht was er één waarbij uitgegaan werd van nieuwe verhoudingen tussen inwoners en organisaties, tussen inwoners en inwoners en tussen organisaties en organisaties. Daarmee die zin liep het collegeakkoord al vooruit op de latere beleidsbeslissingen van de kabinetten Rutte 1 en Asscher 1. Het samen doen is hier onlosmakelijk mee verbonden. En samenwerken kunnen we goed in Hoogeveen, denk aan de Smederijen, het verenigingsleven, het vrijwilligerswerk, enz. Maar ook buiten de gemeentegrenzen: in onze bijdrage van vorig jaar hebben we een lans gebroken voor een verdergaande samenwerking met De Wolden. En daarin zijn al behoorlijke stappen gezet.

Zo rustig evaluerend en constaterend zou de luisteraar kunnen denken: het is de PvdA allemaal wel aardig naar het zin. Dat is dan niet helemaal de juiste conclusie. Want problemen en crises zijn nooit ver. Sterker nog: we zitten er middenin. Zojuist refereerde ik aan 2010 waarin het er nog op leek dat we te maken hadden met een soort van virtuele crisis die onze deur wel voorbij zou gaan. Anno 2013 is de situatie heel anders. In alle hevigheid dalen de negatieve gevolgen op ons neer. De snel stijgende werkloosheid is daarbij wel het meest in het oog springende effect. Maar werkloosheid is slechts een term. Het begrip wordt gevormd door honderden Hoogeveense individuen die ieder op eigen wijze trachten te dealen met de werkelijke impact van het werkeloos zijn. En dat is een *hell of a job*. Als gemeente kunnen we slechts in beperkte mate de gevolgen opvangen en bestrijden. Het Aanvalsplan Wet Werk en Bijstand kenden we al, het Stimuleringsplan Bouwinitiatieven is een ander goed initiatief van dit college. Toch blijven we het College oproepen om met een verscherpte inzet mensen aan het werk te krijgen. Dat is goed voor de sociale contacten, voor de eigenwaarde van deze mensen en voor een bindende samenleving. Wij denken daarbij vooral

aan maatschappelijk nuttige taken (denk aan conciërges in het basisonderwijs) die nu blijven liggen.

Maar voorzitter, voor de PvdA is dit nog niet genoeg. We weten inmiddels dat het werkloosheidspercentage in Hoogeveen rond de 14% schommelt. En het eind is nog niet in zicht. Dat kunnen we allemaal afzonderlijk van elkaar roepen en we kunnen ons daarover beklagen. Maar daar is niemand mee geholpen. Daarom willen wij het college én de raad voorstellen om de aanpak van de hoge werkloosheid én verbetering van de werkgelegenheid tot 1e prioriteit te verklaren. Het is een thema dat boven de partijen uitstijgt en niet op het bordje van het college alleen gelegd kan worden. We roepen alle raadsfracties én het college op om samen met ons op zoek te gaan naar mogelijkheden en middelen om de hoge werkloosheid (en de gevolgen daarvan) en de werkgelegenheid (vooral voor de mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt) aan te pakken. Onze fractie was eerst van plan om vandaag met een voorstel te komen om een Lokaal Investeringsfonds van de grond te tillen. Doel van dat fonds zou moeten zijn: behoud en bevordering van werkgelegenheid. Bij nader inzien doen we dat niet en beperken we ons tot deze oproep. Wat ongetwijfeld leven er ook bij andere fracties ideeën om met dit thema aan de slag te gaan. Wat ons betreft gaan we die bundelen waardoor de aanpak sterker wordt en we wellicht meer kunnen bereiken. Wanneer hier voldoende steun voor is, wil onze fractie het initiatief nemen om nog voor het zomerreces een eerste bijeenkomst hierover te beleggen.

Voorzitter, een jaar geleden bij de behandeling van de Kaderbrief heeft de PvdA het initiatief genomen tot een motie waarbij het college is opgeroepen alles uit de kast te halen om Bethesda voor Hoogeveen te behouden. U heeft dat gedaan, waarvoor onze waardering. De race is nog niet gelopen maar het vertrouwen dat Hoogeveen ook in de komende jaren op een eigen ziekenhuis kan rekenen neemt toe. Het college heeft ook, met steun van de raad, acties ondernomen om de Grittenborgh open en gesloten te houden. We hebben onze eigen burgemeester in Den Haag een vlammend betoog zien houden ten overstaan van de Kamercommissie. Of het mag baten, weten we binnenkort. De PvdA-fractie steunt het college in de werkwijze rond deze dossiers en biedt waar mogelijk haar eigen hulp aan. De Grittenborgh en

Bethesda hebben we als raad boven de eigen lokale politieke belangen geplaatst, datzelfde beoogt onze fractie met het thema werkgelegenheid zoals ik juist beschreef.

Voorzitter, ik kom tot een afronding en wil nog enkele accenten plaatsen. Continuïteit en stabiliteit is een belangrijk motto van het College voor het komende jaar. Wij onderschrijven deze invalshoek gezien de huidige financieel-economische situatie en ook gezien de vele onzekerheden waar politiek Den Haag uitsluitsel over moet geven.

Slechts op onderdelen is in deze VJN sprake van nieuwe ontwikkelingen. Wij ondersteunen het Actieplan Sport & Bewegen en stemmen in met het voorstel om de combinatiefunctionarissen een jaar langer in te zetten en uit eigen middelen te betalen. We ondersteunen ook de inzet ten aanzien van de gebiedsteams en thuiscoaches.

Een kanttekening wil de PvdA nog maken bij het vorig jaar geïntroduceerde uitgangspunt: inhoud gaat voor stenen. We hebben in de discussie over Scala maar ook in het advies dat het Seniorenplatform over buurt- en wijkcentra heeft opgesteld, ontdekt dat stenen van groot belang kunnen zijn bij het elkaar ontmoeten, musiceren, ontspannen of bij het tegengaan van eenzaamheid. Wij vragen het college om uiterste zorgvuldigheid in dit traject waarbij het streven naar draagvlak in de samenleving voor ons van groot belang is.

Nog een paar losse flodders voorzitter. We bedanken het College voor de wijze waarop het afgelopen jaar invulling is gegeven aan onze donormotie. We hopen dat dit wordt voortgezet. We wachten nog, inmiddels een jaar, op een reactie van het College op onze oproep om een nota Dierenwelzijn op te stellen. Zoals u zich zult herinneren kon deze oproep op brede steun rekenen in de raad.

Voorzitter, ten slotte bedank ik namens de PvdA-fractie het college én de ambtelijke ondersteuning voor de wijze waarop deze voorjaarsnota is aangeboden. Vele vragen van ons zijn beantwoord en waar nodig is gevraagde ondersteuning geleverd.